

העלון השבועי
למשפחה

שבת מברכין

ימים רביעי חמישי
ראש חודש
מר השון

זמני השבת

כניסת שבת: 18:08
יציאת שבת: 18:58
רבנו תם: 19:39

אור הבר

עורך: נריה אטון, פרשית "בראשית"
נא לא לקרוא בשעת התפילה, העלון טעון גניזה.

רבי שלמה
לוונשטיין

דבר העורך

"כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ ואדם אין כעבד את האדמה" (ב, ה)

...ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם, וירדו ועמחו האילנות והדשאים. (רש"י)

כל העולם עמד והמתין לתפילתו של אדם. האילנות והדשאים, החיות והעופות, כולם היו זקוקים למים, כדי לצמוח כדי לחיות. וכולם חיכו, עד אשר יבוא האדם, ויתפלל אל הבורא, וירדו כולם ויחיו. הקב"ה ציפה לתפילתו של אדם הראשון. הקב"ה מצפה לתפילותינו בכל דור ודור, גם היום. בריאות טוב ופרנסה, ילדים ונחת מהילדים, הצלחה ואושר... ברכות וישועות עומדות חן ומצפות... שנתפלה!

גדולי ישראל הרבו לעורר על חשיבות התפילה, ועל היותה הדרך שלנו לפנות אל אבינו מלכנו, שיחנונו. הסיפור הזה אירע לפני שנים לא מעטות. נער היה בארגנטינה, נער צעיר ושמו אברהם טלגס, שחשקה נפשו בתורה, ובמסירות רבה עזב את כל משפחתו במרחקים, והגיע לארץ ישראל ללמוד בישיבה קטנה, בישיבת פוניב'ז. אברהם לא ידע היטב את שפת העברית, והוא התביש לדבר. באחד הימים פנה אליו הגאון ראש הישיבה רבי מיכל יהודה לפקוביץ' זצ"ל שאלה, והוא לא ענה. "מדוע אתה לא עונה?" – שאל רבי מיכל יהודה, וגם על כך לא השיב הנער. בהזדמנות נתקל רבי מיכל יהודה באותו נער במסרון, ואז שאל אותו "מדוע אתה לא עונה?" הרכין הנער את ראשו וענה: "מחמת הבושה".

רבי מיכל יהודה היה נרעש. ער היה לו מאוד על הנער, שכל כך מתאמץ למען לימוד התורה, ונגרמת לו מבוכה ובושה רבה. רבי מיכל שב והביע צער על כך, ולא נרגע עד אשר הציע לבחור – "אני רוצה שתבוא ללמוד איתי פעמים בשבוע, כל פעם עשרים דקות". הבחור ניסה להתחמק. מי הוא ומה הוא, שילמד חברותא עם ראש הישיבה? רבי מיכל יהודה לא הניח לו להתחמק, הוא שידל ושיכנע, והחברותא נקבעה. בכלל שבוע היה הנער מגיע ללמוד עם ראש הישיבה רבי מיכל יהודה, ההבנה שלו בלימוד השתפרה, הביטחון העצמי גם... ואף המעמד החברתי.

השנים חלפו תוך התעלות בתורה. בהמשך נסע הבחור אברהם לארגנטינה, ונשא שם אישה. אבל אהבת התורה השיבה אותו לארץ ישראל, כחצי שנה לאחר נישואיו. הוא הגיע לארץ עשרה ימים לאחר תחילת זמן הלימודים בישיבה, וכל האברכים היו כבר תפוסים, ולא נשארה לו 'חברותא'. הוא ניגש מאברך לאברך, מנסה לחפש, אולי... אך כל המאמצים לא הועילו. ניגש רבי אברהם אל הרב הגאון ר' עבי גרינהויז אחד מרבני הישיבה, וביקש להתיעץ אותו – מה יעשה? אמר לו הרב גרינהויז – "תתפלל!".

שאל אותו רבי אברהם, "וכי מה שייך להתפלל פה, שיעמץ פה אברך? הרי כל האברכים כבר מסודרים, מה אני יכול להתפלל?!" אמר לו הרב עבי – "תביא סידור!"

"לא" – התעקש רבי אברהם – "אני רוצה להבין, על מה אפשר פה, בכלל, להתפלל..."

אמר לו הרב גרינהויז: "בסדר, תביא סידור".

הביא, רבי אברהם סידור, והרב פתחו בתחית המתים. "מי כמון בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומעמיה ישועה". אמר לו הרב עבי: "מה זה 'מעמיה ישועה'? לא כתוב כאן 'מביא' ישועה, זה לא שהישועה הייתה בתל אביב, והקב"ה מביא אותה לבני ברק... כתוב 'מעמיה ישועה' – כמו אדמה שוממה, שפתאום צומח בה עץ. אז עכשיו אתה יודע על מה להתפלל, רבי אברהם? תתפלל ש'ה' יעמיה ישועה. נכון אתה לא רואה איך יכולה להגיע ישועה בענין הזה.

נכון, נראה לך שלפי דרך הטבע אין כאן שום פיתרון לבעיה. כל זה נכון, אז תתפלל לה' שיעמיה ישועה".

רבי אברהם התחיל להתפלל מעומק ליבו לישועת ה'.

מספר ימים לאחר מכן ניגש אליו הרב מנחם שלזינגר שליט"א, אחד מן האברכים הטובים ביותר בכולל. "אולי אתה רוצה ללמוד אתי?" – מציע לו רבי מנחם. רבי אברהם נבהל. 'אני אלמד איתו?! אני אעשה צחוק מעצמי, אם אנסה בכלל. אחרי יומים הוא יראה עם מי יש לו עסק, ו'חזרוק' אתי מיד'. רבי אברהם ניסה, אפוא, להתחמק. "לא, אני חושב אולי כרגע על מישוה אחר, שמתאים לי..."

עברו עוד יומים, ושוב בא אליו הרב שלזינגר, המעולה שבמעולים. "נו, אולי אתה כבר רוצה ללמוד אתי?", אני והחברותא שלי לא מסתדרים" "לא" רבי אברהם מסמיק במבוכה "מי אמר שאיתי זה יסתדר?".

אמר לו הרב שלזינגר: "בוא נעשה ניסיון ונלמד שלושה ימים. לא מתאים לך תעזוב אותי אחרי זה!"

התחילו ללמוד חברותא, והיא לא נמשכה שלושה ימים אלא שש שנים מוצלחות ופריות במיוחד. כי התפילה העמיחה ישועה.

ומרוב חשיבות התפילה משקיע היצר הרע מאמצים מיוחדים להפריע בה.

אדם מגיע לבית הכנסת, פוגש את החבר שלו, ומתחילים לדבר. יש להם כך כך הרבה דברים לדבר עליהם... אבל מיד כשמסתיימת התפילה, נגמר להם על מה לדבר....

נמצאים אנו בערב ראש חודש מר חשון, ואומרים חז"ל: "למה נקרא שמו 'מר חשון' שמרחשין שפותיה", מפני שהשפתיים שלנו עדין רוחשות את התפילות של הימים הנוראים.

בימים אלו אנו טהורים אחרי החגים הקדושים שעברו עלינו, ננצל ימים אלו לדבר כמה שיותר עם בורא עולם, ולבקש ממנו שיגאל אותנו ויביא לנו את מלך המשיח במהרה בימינו אמן.

ראש חודש

ימים ד' ה'
ראש חודש
חשוון

הבורא יתברך ברא את המאור הגדול – השמש לממשלת היום, ואת המאור הקטן – הירח לממשלת הלילה, לאותות ולמועדים ולימים ושנים, כדי למנות בו המועדים וראשי שנים. בימים הקדמונים היה "ראש חודש" כעין יום טוב, והיו חוללים לקבל בו פני הנביא וגדולי הדור, כמו שמוכח ממה שאמר בעל השונומית אליה: "מדוע את חולכת אליו (לאלישע הנביא) לא חודש היום ולא שבת" (מלכים ב, ד).

חודשי השנה הם חודשי הלבנה שנאמר: "עולת חודש בחודשו" ונאמר: החודש הזה לכם ראש חודשים". כך אמרו חכמים: הראה לו הקב"ה למשה במראה הנבואה דמות לבנה ואמר לו: כזה ראה וקדש. והשנים שאנו מחשבים הם שני החמה שנאמר: "שמור את חודש האביב". (רמ' פ"א הל' קידוש החודש).

בימים הקדמונים נהגו אבותינו לקבוע את עדות החודש על פי עדות ראייה של מולד הלבנה. באו עדים לבית דין והעידו, כי ראו את הלבנה בחידושה ועל פי עדותם קבע בית הדין שיש לקדש את החודש החדש – פעמים לאחר כ"ט יום של החודש הקודם, ופעמים לאחר ל' יום, ואם לא הגיעו עדים בית דין קובעים חודש חדש לאחר ל' יום.

לאחר "קידוש הלבנה" על ידי בית הדין נשלחו שליחים לכל תפוצות הגולה והודיעו בכל התפוצות מתי יחולו המועדים.

בימינו שאין סנהדרין – אין מקדשים את החודש על פי ראייה ועדות המתקבלת בבית דין, אלא סומכים על אחרון נשיאי הסנהדרין – הלל הנשיא שהיה גדול בדורו ונסמך בארץ, וכשראה שמתמעטים התלמידים שראויים לקבל סמיכה – עמד הוא ובית דינו שהיו סמוכים תלמיד מפי רב עד משה רבנו, וסדרו חשבון קביעות החודשים והמועדים עד שיבוא אליהו הנביא – ועל זה אנו סומכים היום. (הבית היהודי)

כ"ב אותיות התורה

מתוך כ"ב אותיות התורה, נבחרה האות ב' להתחיל את תורת אלוהינו.

שואלים חז"ל מדוע דווקא באות ב' בחר הקב"ה מכל האותיות שבתורה?

מובא במדרש 'עשרת הדיברות': "אמר ר' עקיבא אלו כ"ב אותיות שבהן ניתנה כל התורה, והן חקוקין בעט שלהבת על כתר נורא של הקב"ה. ובשעה שביקש הקב"ה לברוא את העולם ירדו ועמדו לפני הקב"ה, זה אומר לפניו: בי תברא את העולם, וזה אומר לפניו בי תברא את העולם.

בתחילה נכנס האות ת' ואמר לו רצונך שתברא בי את העולם, שהרי בי אתה עתיד ליתן תורה, שנאמר: "תורה צוה לנו משה", השיב הקב"ה: "לאו מפני שעתיד אני לעשות בך רושם על מיצחות האנשים שנאמר 'והתירית תיו...' מיד יצא מלפניו בפחי נפש.

ואחר כך נכנס שי", וכן כל אות ואות ולא קיבלם.

ואחרי כולן נכנס בי"ת, ואמר לפניו: "רבנו של עולם, רצונך שתברא בי את העולם? שבי אומרים בכל יום: 'ברוך ה' לעולם אמן ואמן'." השיב הקב"ה: "הן, 'ברוך הבא בשם ה'." מיד קבלו הקב"ה וברא בו את העולם בבי"ת, שנאמר: "בראשית ברא."

נמצינו למדים מדברי מדרש זה שהקב"ה בחר דווקא באות ב' אך ורק משום שבאות זו אנו מברכים אותו, "ברוך ה' לעולם אמן ואמן". אם כן יוצא כמה נחת רוח יש לקב"ה מכל ברכה וברכה שאנו מברכים לפניו, שכשארס לוקח כוס עם מים והוא צמא, ועוצר, ומברך את הקב"ה, זו נחת רוח ענקית לפני ה' יתברך, משום שהברכה זה נחשב כעין נטילת רשות מה' יתברך שאנו מבקשים להנות מעולמו, ועריך לדעת שאדם שלא מברך על מה שאוכל ושותה נחשב כגזול, משום שלפני הברכה הארץ ומלואה לה', ולאחר הברכה הוא נותן לנו רשות להשתמש.

וראיתי סיפור נפלא מתוך הספר "הבית היהודי" שמספרים על הגאון הקדוש רבי חיים בן עטר זצוק"ל האור החיים הקדוש. כי איש אחד בימיו היה שמו יהושע שפורטס, היה עשיר ועם הארץ, וקנה פרדס מערבי אחד, והיו בו מעיינות מים זכים ומתוקים, ואחר חודשיים יבשו המעינות. והיה על כך בעצר גדול.

בפחי נפש פנה לאור החיים הקדוש, ושפך לפניו שיחו, ובתוך דבריו האיש לקח כלי מים שהיה מונח לפני הגאון והרוה צמאונו, ולא בירך לא לפניו ולא לאחריו, ומיד אמר לו הגאון אכן נודע הדבר, כי מפני העדר שתי הברכות יבשו המעינות, ואמר לו שאכן כתוב "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה" בששון ראשי תיבות בברכות שתיים שהכל נבואה נפשות, אז יהיו מעיני הישועה, והוכיחו ולמדו וצוהו לעמוד על המשמר, שכל מי שיבוא לשתות יזהירהו על הברכות, ובאמת אירע הנס ולאחר עשרים וארבע שעות חזרו המעינות לנבוע.

יהושע שפורטס שמר את דבריו והזהיר לכל הבאים לשתות ממעיניו, לברך תחילה וסוף, והיו קורים אותם "מעיינות חיים" על שם הרב והיו לוקחים מהם לרפואה בזכות האור החיים הקדוש....

לכן נשתדל כולנו להתחזק ולברך את ה' יתברך בכוונה גמורה ושלומה, ויה"ר שנזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

הזכרת טל ומנור

* מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בתפילת מוסף של יום טוב האחרון של החג (שמיני עצרת ושמיחת תורה), ופוסקים בתפילת מוסף של יום טוב הראשון של פסח.

* בימות הגשמים אם לא אמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" אלא המשיך לומר מוריד הטל, אם נזכר באמצע הברכה – יחזור לומר מוריד הגשם וימשיך משם והלאה, ואם אמר ברוך אתה ה' מחיה המתים, ימשיך אתה קדוש וכו', ולא יפסיק לומר משיב הרוח ומוריד הגשם בין ברכה לברכה. וכל זה לפי מנהגינו שאנו רגילים לומר מוריד הטל בכל ימות הקיץ, וממילא אם בחורף לא הזכיר גשם בוודאי שאמר מוריד הטל כהרגלו, לפיכך אינו עריך לחזור. אבל הנוהגים שלא לומר טל בימות הקיץ, אלא "רב להושיע מכלכל חיים בחסד", ואמר בן בימות הגשמים והשמיט "משיב הרוח ומוריד הגשם", אם נזכר באמצע הברכה – חוזר להזכיר גשם, ואם אמר ברוך אתה ה' שבסוף הברכה יסיים "למדני חוקיך" ויחזור להזכיר גשם. ואם חתם מחיה המתים, יאמר שם בין ברכה לברכה "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואם התחיל בברכת אתה קדוש, אפילו לא אמר אלא תיבה אחת חוזר לראש.

* מנהגינו לומר בקול רם בתוך שלושים יום לחג סוכות "משיב הרוח ומוריד הגשם", כדי להזכיר לציבור לומר כן.

(הבית היהודי)

התורה שבכתב מתחילה באות 'ב' – "בראשית" – ואילו התורה שבעל פה מתחילה באות 'מ' – "מאמתי קורין את שמע" רמז לכך מצוי בפסוק "ודברת בס", שדרשו עליו חז"ל: "בס ולא בדברים אחרים" (יומא יט), כלומר ודברת רק בדברים מן התורה שבכתב ומן התורה שבעל פה, המתחילות שתיהן באותיות "בס", ולא בעניינים אחרים שהם דברים בטלים.

"בראשית ברא אלוקים..."

אומרים משמו של הגאון מוילנא: העולם הזה מתקיים על ידי שישה דברים, הנרמזים כולם במילה "בראשית" בדרך של ראשי תיבות: ביאה (כינוי לחיי אישות), רחיצה, אכילה, שתיה, ישיבה, תרדמה (שינה). כיוצא בכך מתקיים גם העולם הבא על ידי שישה דברים, הנרמזים בראשי תיבות של "בראשית": בינה, ראייה, אמירה, שמיעה, ישוב, תלמוד. ומוסיף הגאון מוילנא ואומר: בלי ה"ששיות" האלה אי אפשר לו לעולם להתקיים אפילו שעה אחת, הוא שנאמר בתהלים: "כי השתות יהרסון עדיק מה פעל" (י"א, ג) (השתות לפי הפשט: היסודות. כאן מתפרשת המילה במשמעות של ששיות), על פי הארמית.

"ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו"

הגאון רבי עזי אלימלך שפירא: כותב בספרו "בני יששכר": נוהגים לאכול דגים בשבת על שום שלוש ברכות שניתנו במעשה בראשית: הברכה הראשונה ניתנה לדגים, ככתוב: "ויברך אותם אלוקים לאמור: פרו ורבו ומלאו את המים בימים" (א' כ"ב). הברכה השניה ניתנה לאדם, ככתוב: "ויברך אותם אלוקים... פרו ורבו ומלאו את הארץ" (א' כ"ח). הברכה השלישית ניתנה לשבת, ככתוב: "ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו". ובישעה שהאדם אוכל דגים בשבת (שאלו השלושה שברך אותם הקב"ה) הוא זוכה שמתקיימות אצלו כל שלוש הברכות הללו. ידועה אימרה עממית, השגורה בקרב כמה עדות בישראל: האוכל דג ביום ד"ג (ביום השביעי, שהוא בגמטריא של ד"ג), ניצול מד"ג (מדין גיהנום).

"רבי אליעזר אומר באזור בתשרי נברא העולם"

רבי יהושע אומר בניסן נברא העולם" (ר"ה דף י.)

כתב חכם מנחם מנשה בספרו אהבת חיים: ר' אליעזר אומר באחד בתשרי נברא העולם כי בראשית אותיות א' בתשרי. כונתו הטענה בזה לומר כיון שבתשרי נברא האדם, עליו להמשיך על עצמו מעשי חודש תשרי בכל ימי חייו, כמו שבחודש תשרי כל עבודתו להשם יתברך הוא בגלוי כגון תקיעת שופר, יום הכיפורים, הכל בציבור ובפרהסיא דוגמת הגוף הנגלה לעין כל, כך כל עבודתו צריכה להיות בגלוי כדי שילמדו ממנו אחרים.

ר' יהושע אומר בניסן נברא העולם, כוונתו הטענה על הנשמה בחודש ניסן, שכל המעוות הנהוגות הן בפנימיות ובסתר, כגון בדיקת חמץ בלילה, מים שלנו בלילה, קרבן פסח בלילה, חובת אכילת מצה ושתיית ארבע כוסות בלילה דוגמת הנשמה הנסתרת החופפת על האדם. הכל דברי אלוקים חיים, רוצה לומר כי חובת האדם לאחד כוונת החכמים לקיים "ישמחו השמים" דהיינו הנשמה עם "ותגל הארץ" דהיינו הגוף, כלומר לעבוד את הקב"ה בגוף ובנשמה גם יחד, ולהיות ירא שמים בסתר ובגלוי, ה' יזכנו אמן.

"גיבורי כח עושי דברו" אמר ר' יצחק נפחא אל שומרי שביעית

המקור מן התורה

נאמר בתורה (ויקרא פרק כה פסוק יב): "כי יזבל היא קדש תהיה לכם". מכאן דרשו חז"ל, "מה היא (הזבל) קודש, אף תבואתה קודש" והשמיטה נלמדת מדין יזבל. דהיינו שהגידולים שגדלו בשנה השביעית – קדושים הם בקדושת שביעית.

פירות הקדושים בקדושת שביעית – חלים עליהם כמה דינים מיוחדים, ומחס: א. בעל הפירות צריך להפקירם. ב. אין מפרישים מהם תרומות ומעשרות. ג. אסור לאבדם ולהפסידם מאכילה. ד. אין עושים בהם סחורה. ועוד.

על מה חלה קדושת שביעית

קדושת שביעית חלה בגידולי הארץ ש"הנאתם וביעורם שווה". כלומר, שבאותו זמן שנהנה מהם, הם כלים מהעולם, אבל אם ההנאה באה לאחר שכלו מהעולם, אין בהם קדושת שביעית. למשל: פירות – הנאתם באה בשעת כלות מהעולם, דהיינו שבשעה שהוא לועס ובולע, הוא נהנה מהפרי והפרי כלה מהעולם, לכן נוהגת בהם קדושת שביעית. וכן שמן זית, שבשעה שהוא דולק ונהנים מאורו, הוא כלה ונגמר. לא כן בעצים שהנאתם באה לאחר שנעשו גזילים, נמצא שאין הנאתם בשעת ביעורם, אלא קודם מבערים אותם ואחר כך נהנים מהם, לכן אין נוהגת בהם קדושת שביעית. דברים שהנאתם וביעורם אינה שווה כל כך, כגון, מיני חומרים לכביסה, שבשעה שמכבס מתחיל הבגד להתנקות מעט, ואם כן נהנה מעט מהחומר בשעת ביעורו, אך אין ההנאה נגמרת עד שיתנקח הבגד לגמרי (וילבשהו), גם בהם חלה קדושת שביעית. ואין זה דומה לעצים, שאין הנאה כלל בביעורם, וההנאה באה רק לאחר ביעורם. (כסף משנה פ"ה ה"י, חזון איש שביעית סימן ג' אות ו')

מה נחשב כגידולי שביעית

פירות – פירות האילן, שגדלו והגיעו בשנה השישית ל'עונת המעשרות', דהיינו, שגדלו עד שראוי לזרוע מהם ויצמח, והוא הנקרא "חנטה", והוא הנקרא שהביאו שליש. (למשל בענבים – משיראה החרץ שלהם מבחוץ. ועיין ברמב"ם (מעשר פ"ב ה"ה) זמנו של כל פרי ופרי) אף שליקטן בשביעית, דינם כפירות שישית, ואין בהם קדושה כלל, וחייבים בתרומות ומעשרות, כיון שהקובע בפירות הוא עונת המעשרות. נמצא שפירות שהגיעו לעונת המעשרות בשביעית, אף שליקטן בשמינית, יש בהם קדושת שביעית, ופטורים מתרומות ומעשרות ככל דין פירות של שביעית. (רמב"ם שמיטה פ"ד ה"ט).

תבואה וקטניות – תבואה וקטניות שגדלו והגיעו בשנה השישית לעונת המעשרות (עיין ברמב"ם מעשר פ"ב ה"ה זמנו של כל מין ומין) אף שליקטן בשביעית, דינם כגידולי שישית, ואין בהם קדושה כלל, וחייבים בתרומות ומעשרות, כיון שהקובע בתבואה ובקטניות הוא עונת המעשרות. אולם תבואה וקטניות שהגיעו לעונת המעשרות בשביעית, אסורים באכילה משום ספיחים, כמו שנבאר אי"ה בהרחבה בשבועות הבאים בידינו ספיחים.

ירקות – בירקות הלוקיטה היא הקובעת לקדושת שביעית, ולכן ירקות שגדלו בשישית, אך קטפום בשביעית, יש בהם קדושת שביעית (ואינם אסורים משום ספיחים, כיון שהושרשו בשישית).

לסיכום: קדושת שביעית חלה על: פירות שחנטו בשביעית, ירקות שנקטפו בשביעית. אולם אינה מצויה בתבואה וקטניות (כי הגדל מהם בשביעית – נאסר, מלבד במקומות מסוימים שלא גזרו בהם איסור ספיחים). (מצעות הארץ בהלכה ובאגדה)

צדיקים במיתתם קרויים חיים

רבי לוי יצחק מברדיצ'ב

מחשובי תלמידיו של המגיד ממזריץ. שימש ברבנות בקהילות שונות ברוסיה, ומשנת תקמ"ה ואילך כיהן כמורה הוראה בברדיצ'ב שבאוקרינה. היה מנהיג נערץ של המוני היהודים

ברחבי רוסיה, ואגודות רבות נרקמו סביב אישיותו כ"סגורם של ישראל". דברי תורתו קובצו בספרו "קדושת לוי" (על התורה, על פרקי אבות, על חגי חנוכה ופורים, ועוד).

העדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב הקפיד, בין השאר, לקיים בכל מאודו מצוות ביקור חולים, וממש לא פסח על אדם אחד בקהילתו הגדולה שלא ביקרו בשעת חוליו. פעם נכנס רבי לוי יצחק לבקר חולה אחד, שהיה נוטה למות, ומצאו מתפתל מצד אל צד ובחוסר מנוחה. ממה אתה מודאג בשעה זו? – שאל רבי לוי יצחק את החולה שלפניו. רבי קדוש! – השיב האיש בקול רפה מחמת חולשה. הנני חש כי שעותי ספורות, וליבי מלא חרדה במה אני בא לעולם האמת ומה יהיה חלקי וגורלי לעולם הבא! העדיק מברדיצ'ב קם מכיסאו, גזן אל פני החולה הנרגש וקרא: אין כל מקום לראגה מצידך. זה עתה גמרת בליבי לתת לך במתנה את כל חלקי בעולם הבא. מיד עשה העדיק קבלת קניין על מתנתו לחולה, ופני האיש שעל המיטה נראו לפתע מאושרים ושלווים. כעבור שעה קלה עצם החולה את עיניו ושבק חיים לכל חי. שאל אחרי כן אחד ממקורבי העדיק את רבי לוי יצחק: רבנו, כשנכנסת לחדרו של אותו חולה, ראית בוודאי שרגעיו ספורים וכל עידוד אינו עשוי להועיל לו אלא לשעה קלה בלבד. מדוע נהגת כלפיו ברוחב לב כזה, והענקת לו את כל העולם הבא שלך? שמע, בני – השיב העדיק בהתרגשות: נוח לי למסור את כל העולם הבא שלי, כדי לחסוך רגע אחד של צער ודאגה מיהודי חולה!...

היום יום שישי כ"ה תשרי יום הילולתו זיע"א.

צדיקים במיתתם קרויים חיים

רבי יורם מיכאל אברג'ל

נולד במושב ברוש במשפחה ברוכת ילדים. הוריו עלו ממרוקו. למד בישיבת בני – עקיבא "בית – יהודה" – שחרי"ת בכפר מימון ואחר כך בישיבת חברון ובישיבת הנגב בראשון הרב

בקשר הדוק עם רבי ישראל אבוחצירא ה"בבא סאלי" זיע"א. נישא לגאולה, ולבני הזוג נולדו שישה ילדים. לאחר חתונתו למד בכולל אברכים "בית ישראל" הקשור עם מוסדות חב"ד בנתיבות, עוד בהיותו אברך צעיר עסק בהפצת תורה. בשנת התשמ"ה הקים בנתיבות את כולל "קול רינה רב פעלים". בתחילה שכן הכולל במקלט, ועם התרחבות הלומדים בכוללים שלו הקים הרב אברג'ל את רשת החינוך "באר מים חיים", הכוללת מעונות יום, גני ילדים, בתי ספר יסודיים לבנים – "בניהו" בנתיבות ו"באר מים חיים" בבאר שבע, בית ספר יסודי לבנות "יבוא ברינה" (על שם אמו), תיכון לבנות "שפתי רננות" וישיבה קטנה "תפארת יורם מיכאל". הלימוד ברשת הכוללים מתנהל לאורך כל שעות היממה (כולל יום, כולל חצות, וכולל לילה) בכל מקצועות התורה. רשת המוסדות כוללת גם את ארגון החסד "ברכת יוסף ופעולת צדיק" המחולק מזון למשפחות נזקקות. מסכת חיים קצרה וגדושה, שכל-כולה עבודת ה' רצופה מבוקר ועד בוקר. עבודת ה' של נועם, שמחה, רגישות וכבוד לזולת ושל דקדוק בהלכה. יעידו על כך מאות האברכים בהם תמד, יעידו על כך אלפי תלמידיו ברחבי הארץ והעולם, יעידו על כך אלפי השיעורים שנתן, בכל מזג אוויר ושעה של היום, בכל רחבי ארץ הקודש ואף מחוצה לה.

בדרכו של הבעל שם טוב צעד הרב זצ"ל, העלה נשמות מן הארץ והגביון אל מחוזות קדושה מרוממים. הוא העריך את פשוטי העם, והתבטל כאחד הקטנים בפני תלמידיו החכמים. בלי לחשוש לדברי מתנגדיו הפיץ את תורת החסידות להמוני בית ישראל, והשיב בשלום לאשר פתחו עמו במלחמה. שימש כאב מסור לתלמידיו הרבים והקים עולה של תורה, קידש שם שמיים ברבים והסתפק בקב חרובים מערב שבת לערב שבת. חברו בו, בעדיק אחד – ארץ ושמיים, גופו ונשמתו דרו בו יחדיו בשלום ובמישור. לא בלשון חלקלקה, לא באחזות עיניים או בסיפורי מופתים (נשאו גם היו דרי קבע בבית מדרשו, נלחשו בהתפעלות מפה לאוזן וחוללו ישועות), אלא בתורה בלבד. התורה בכלל, ותורת החסידות בפרט, כאשר יצאו מפיו, יישרו כל לב מבקש ה', יישבו תהיות באמונת ה' ובאמונת חכמים, ושומעי לקחו ידעו מרגוע לנפשם.

בסעודות השבת של הרב לא השתתפו אורחים מבחוץ, הן היו קודש לחיוזק הקשרים במשפחה, למפגש בלתי אמצעי עם הנכדים והנכדות, לדברי תורה וקריאת משניות, ובעיקר – לזמירות השבת. הרב זצ"ל היה משקיע זמן רב בשירי השבת בסעודה, כאשר נכדיו יושבים על ברכיו ולא מפספסים מילה ממילות הפיוטים הארוכים.

קשר וקרבה מיוחדת היו לו לחסידות בכלל ולחסידות חב"ד ואדמו"ריה בפרט, בכל בוקר היה מעביר שיעור בספר התניא, ועל בסיס שיעורים אלו הוציא לאור את סדרת הספרים "בזר ירום" – פירוש פשוט ומתוק על התניא, כאשר שמו "ירום" רמזו בשם הספר. יחד עם זאת לא הפסיק הרב לטפח את שורשיו המרוקאיים. במשך חמש שנים הוא שימש במסירות את ה"באבא סאלי" ועד יום הסתלקותו היה קשור בו בכל נפשו ומאודו. חיובו החם והלבבי, הפך ברבות השנים לסמל המובהק של הרב, מאור פניו הקדושים שיקף את מאור הפנים של נשמתו הנדירה, המאירה. הרב יורם אברג'ל נפטר בליל שבת פרשת בראשית, כ"ז בתשרי תשע"ו.

ביום ראשון כ"ז בתשרי תתקיים הילולתו זיע"א

אור החיים על הפרשה

שואל האור החיים הקדוש: למה נאמר "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" מה בא לרבות ב' פעמים "את"? ותרין: כי בורא עולם יתעלה שמו, כל מה שברא בעולם, וכל אשר ישנו במציאות ושמים וארץ, הכל ברא ה' בדיבור אחד, וזה הוא אמרו: "בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ", דקדק הפסוק לומר ב' פעמים "את", לרבות כל הנמצא בעולם ולומר שהנבראים הם רבים, כי מלבד העשרה דברים הנזכרים ונראים לעין כל, כמו שמנאם חז"ל (חגיגה יב). וז"ל: עשרה דברים נבראו ביום ראשון, שמים וארץ אור חשך תהו ובהו וגו' מים רוח ע"כ. מלבד אלו יש עוד בריאות אחרים נעלמים ונבלעים בכוחות היסודיות, יש מהם ניכרים באמצעות ההתבונה, יש מהם באמצעות החרכבה, יש מהם בהשתנות הזמנים, יש מהם בכח החיול ורבו מלספור, אשר לזה כללם הבורא ב' פרטים גדולים ועצומים בשמים ובארץ, והם הם ה' ריבויים שריבה באומרו "את השמים ואת הארץ" ובמאמר א' ברא הכל יתעלה שמו.

לזיווג הגון

הרב משה בן חנה. אבנר בן מזל. אירית בת רחל. אליה בן אירית. יוסף בן סימני. תהילה בת אילנה. אילני בת תהילה. אור מזל בת אירית. אשר בן אילנה. שילת בת תהילה. רבקה בת אורית. נירה בן אירית. נהורא בן דינאלה.

להצלחת

הרב משה בן חנה. ברוך חי בן לאה. מירה בת רחל. ר' נפתלי בן נעמה. שמעון חמו. ימנה בת חנינה. אלגריה בת מרים. אליאן בת עזיזה. יוסף בן מרים. מאיר בן חנינה. רחל בת מזל. אנט מרגי בת אסתר.

לרפואה

רחל בת שרה. ברוך חי בן לאה. מירה בת רחל. ר' נפתלי בן נעמה. שמעון חמו. ימנה בת חנינה. אלגריה בת מרים. אליאן בת עזיזה. יוסף בן מרים. מאיר בן חנינה. רחל בת מזל. אנט מרגי בת אסתר.

לענין

אליהו בר שרה. מול בת חנה. יעקב בר מזל. יצחק מאיר בר מזל. ארלט-חנה בת פריחה. יוסף בר חנה. אברהם בר פייב. ינית בת רחל. שלמה טייטל בן מסעודה. שושנה רוזט בת קלרה. סול בת מסעודי.